

ФІЛОСОФСЬКА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

До III тисячоліття людство випробувало більшість можливих ідей, проектів, утопій у досягненні соціального щастя і впевнилося в їхній слабкій реалізації. Історія все більше починає свідчити про неспроможність її «горизонтального» виміру, тобто прогресу як шляху здобуття абсолютних цінностей. Вони, як і на початку історичної діяльності, здобуваються не стільки в лінійному русі від старої фази суспільного стану до нової, скільки завдяки осягненню інваріантних параметрів людяності, моральної величі, краси і добра.

Сьогодні змінюється оцінка місця людини в сучасному глобалізованому світі. На авансцену історії виходить монадна особистість. Монадна особистість, за визначенням видатного філософа сучасності С. Кримського, це тип особистості, яка здатна репрезентувати світове ціле як ціннісно-смысловий універсум людства, його культуру і соціоетичні звершення [1, с.64].

Загальновизнаною є думка, що особистість не задається від природи, вона твориться, будується в боротьбі перш за все з собою, в повсякденному подоланні себе, в процесі свідомого вибору свого власного «Я», свого внутрішнього світу, долаючи хаос інстинктів через систему моральних зусиль і заборон.

У монадній особистості живе потреба постійного внутрішнього оновлення почуттів, емоцій, переживань, розширення свого світогляду, формування кроскультурної свідомості.

Сучасність у своєму арсеналі має унікальний світ загальнолюдської духовної культури, яка в своїх культурних феноменах сконцентрувала тисячолітній духовний досвід людства. Діалог між сучасною людиною і культурою минулих епох може забезпечити той культурно-світоглядний фундамент, який дозволить сучаснику не загубитися у лабіринті сучасного глобалізованого світу, знайти своє місце в ньому, сформувані свій власний людський образ, будувати себе як монадну особистість.

Прекрасно, якщо молода людина бачить, відчуває, переживає, осмислює зразки вищого культурного порядку які, врешті-решт, набувають статусу чинників внутрішнього духовного розвитку. А якщо ні? Якщо молода людина пройде повз справжнє, істинне, добре, прекрасне, досконале, не навчиться бачити, чути, сприймати, думати, розрізняти добро і зло, прекрасне і потворне?

Людство впродовж своєї історії виробило такий унікальний механізм, який вже багато сторіч продуктивно виконує свою функцію культурної орієнтації і забезпечує культурний діалог – це процес освіти і виховання.

Саме освіта і виховання, в нашому випадку, вища освіта, як певний «пік» на шляху життя людини, з її системністю, принципами і методами забезпечує культурну комунікацію.

Особливе місце в системі гуманітарної освіти належить філософії і філософським дисциплінам – етиці, естетиці та ін.

«Філософське знання – це знання вищого порядку, – зазначає С. Кримський. Треба досягнути певного стану духовного розвитку, щоб відчути в собі потребу і любов до знання, і не просто знання, а знання мудрого, де останнє не вичерпується

пізнанням істини, а потребує «життя в істині». – Продовжує свою думку мислитель. – Мудрість характеризується етичною духовністю, причетністю до вищих життєвих цінностей» [1,с.41].

Філософія виникає майже одночасно в багатьох культурних регіонах нашої планети на межі VII-VI ст. до Р.Х., як специфічне явище духовної культури, яке зафіксувало появу людини нового типу. Ця людина зробила принципом свого життя принцип – «Пізнай самого себе». Почався довгий шлях людського самопізнання саме з питань: «Що є Я?», «Що є не я?», «Що є над я?», «Що я маю робити?» і т.п.

Мудрість, досконалість, добро, краса, істина – зоряне небо філософського мислення.

Історія життя в мудрості, її пошуки вели мислителів через терні, вогнища, хрести, цикуту, нерозуміння, звинувачення і зрадництво до висот духовності, коли кінець земного життя набув статусу вінця. Перед нами історія Духу і Людини.

Альфой і омегой сучасного курсу філософії має стати саме філософія духовності. Філософське знання духовне за своєю природою і змістом, моральніше й естетично забарвлене. Сучасна гуманістична філософська думка обґрунтовано доводить думку про те, що духовність це не лише істина, не лише краса або благо, а їх єдність.

Саме етику і естетику, використовуючи вислів І. Канта, можна назвати практичною філософією. Бо саме вони своїм об'єктом дослідження, осмислення обирають духовний, внутрішній світ людини.

Етика через систему категорій, принципів і законів висвітлює, раціонально осягає мораль як імперативно-оцінюваний спосіб відношення людини до світу, де під світом розуміється не тільки людина, а весь її життєвий Космос – тваринний і рослинний світи, світ культури і навіть Космосу.

Духовне це не тільки етичне, а й естетичне (чуттєве, прекрасне, гармонійне, піднесене, високе).

Ще античність визнавала одним з головних світоглядних принципів своєї культури принцип калокагатії – єдності краси і добра, зовнішнього і внутрішнього. Чи не збіднюємо ми своє життя, відкидаючи цей принцип, не доводячи його до свідомості нашої молоді?!

У сучасному теоретичному арсеналі є лише одна філософська дисципліна, яка за своєю природою виникла і існує саме як філософська теорія духовно-чуттєвого (естетичного) – це естетика.

Духовно-чуттєве самоствердження людини це і є естетичне, як особливий соціально-культурний акт, в якому людина стверджує себе як людина – всебічно, цілісно, безпосередньо.

У чуттєвому процесі, і це на нашу думку найважливіша його сторона, домінуючим є не стільки характер відношення людини до предмету безпосереднього сприйняття і присвоєння, а відношення її до самої себе, до сенсу свого людського стану взагалі.

Розвинута, емоційно-чуттєво збагачена особистість бачить і сприймає себе і світ не тільки в чорно-білих кольорах, а різнобарвно.

Список літератури:

1. *Крымский С. Б.* Философия как путь человечности и надежды. К. : Курс, 2000, 308 с.